

Oihane Martin Sainz de la Maza

Mikrobiologia eta Parasitologia Zerbitzua
Ramón y Cajal ospitalea

Gaixotasunen hedapena baldintzatzen du temperaturak

Aurreko udan, zientzialari bat entzun nuen irratian, kaparren inguruan hitz egiten. Beste edozein unetan, ezohikoa izango litzateke irratian halakorik entzutea, baina ez aurreko udan; aste hartan, Avilako gizon bat hil berri zen Krimea-Kongo gaixotasun arrotz eta exotikoak jota.

Zientzialaria haserre zegoen, eta antenako minutuak eskas egiten zitzaizkion entzuleei bere kezka azaltzeko. Klima-aldaketaren ondorioz negu epelek kaparren biologian (neguko biziraupen-tasaren igoeran eta aktibitate-aldiaren luzapenean) eta transmititzen dituzten patogenoetan duten eraginari buruz ari zen. Zientzialariaren ikertaldeak 2010ean eman zuen penintsulan birusa agertu izanaren berri. Kaparretan birusaren andui afrikar bat aurkitu zuten, ziurrenik hegazti migratzaileekin heldutako kaparrek ekarria eta Avilako gizonaren heriotzaren eragilea.

Gaixotasunen bektoreen bizi-zikloa eta hedapen geografikoa baldintzatzen du temperaturak, baina baita garraiatzen dituzten patogenoen bideragarritasuna ere; eta eragina du gaixotasunen intzidentzian eta hedapenean. Gaixotasunen agerpen eta berragerpenaren erantzule da klima-aldaketa (negu epel, uda bero eta muturreko fenomeno meteorologikoen igoerarekin), lurraren erabileraren aldaketarekin, mugimendu demografikoekin, gatazkekin eta nazioarteko merkataritzarekin batera. Horiek guztiek baldintzatzen dituzte patogenoak, gordailuak eta bektoreak.

Nahiz eta azkenengo hamarkadan hainbat ekimen jarri diren martxan klima-aldaketak gaixotasun infekzioso eta ez-infekziosoetan duen eragina ikeritzeko, eskasak dira oraindik mundu mailako konpromisoa eta inbertsioa. Ezinbestekoa da gaur egungo garapen-ereduarekin bukatzea, klima-aldaketak gaixotasunen eko-epidemiologian eta osasunean izan ditzakeen ondorio larriak murrizteko. ●

Unai Pascual García de Azilu

Klima eta Natur Ingurunea
Basque Centre for Climate Change

Ekofeminismoa gako, klima-aldaketaren debatean

Inoiz ez bezalako une historikoa bizi dugu jasangarritasun globalaren trena ez galtzeko beharrezkoak diren aldaketa sozialak lortzeko. Oztoporik handienetariko bat da klima-aldaketarekin mundu-mailan hazten ari den desparekotasun soziala. Gaur egun, oro har, politika *think tank*-ek eta gobernuek ez dute kontuan hartzen desparekotasun sozial horiek uztaurik dakarten ingurumen-dimentsioa. 'Ingurumen sozialean' adituak diren zientzialarien iritziz, genero-desparekotasuna da gaur egungo eta etorkizuneko ongizatea kolokan jar dezaketen mehatxurik larrienetariko bat, lurraren funtzionamendu ekologikoa bera ere hankaz gora jar dezakeena.

Ingurumen-kezkekin erlazioaturik dauden gai feministei buruz mintzo da ekofeminismoa, zeina gizonezkoen zapalkuntzaren ondorioz agertzen baita. Hasieran, emakumezkoek gizonezkoek baino lurrarekiko lotura sakonagoa dutela nabarmentzen zuen ekofeminismoak, eta emakumezkoak biktima moduan ezartzen zituen, adierazten baitzuen ingurumenaren degradazio hori era berean opresio patriarkalaren ondorioz gertatzen zela.

Gaur egun, ordea, ekofeminismoak ñabarduraz beteriko begirada berri batez egiten dio aurre ingurumenaren degradazioaren eta baita klima-aldaketaren arazoari ere, hots, uko egiten dio "emakumezkoen" kategoria bateratu eta homogenea "gizonezkoen" kontra jartzeari. Hortaz, "generoaren eta boterezko erlazioen izaera intersektionalaren" gaia aztertzea da gaur egun benetan interesa duena. Begirada honek mesede handia egin diezaiokie zientziari eta politikari, genero eta klima-aldaketari buruzko lotura konplexuei heldu ahal izateko. Zehazki, ekonomikoki baztertutako, kulturalki ikusezin eta politikoki ez-ahaldundua dagoen klase sozialaren arteko intersektzioan fokatu beharko genuke generoa.

Beste era batera esanda, gizartean klima-aldaketak sortzen dituen arazoak konpontzeko ahaleginak eraginkorrak izango dira, baldin eta generoa ikuspegi intersektioaletik heltzen hasten bagara. Heldu da garaia ekofeminismoaren ikuspegi berria klima-aldaketaren inguruko debatearen erdigunean ezartzeko, bai Euskal Herrian eta baita mundu osoan zehar ere. ●